

Arnout van Kempen

Innovatie van de wettelijke controle is onmogelijk bij de bestaande regulering, meent Arnout van Kempen.

DISCUSSIE | Column | 09 april 2021

Audit quality en innovatie

In het domein van de wettelijke controle levert de accountant weliswaar allerlei diensten, maar de dienst die bij wet geregeld is, is opmerkelijk simpel: artikel 393, lid 6 BW 2 geeft aan dat de accountant die een onderzoek doet naar de getrouwheid van de jaarrekening, keus heeft uit vier smaken. De beroepsorganisatie heeft in haar eigen regelgeving vrij nauwkeurig vastgelegd hoe die vier smaken er uit zien.

Uit de opleiding kennen we allemaal nog wel de formule die aan het onderzoek ten grondslag ligt:

$ACR = IR \times ICR \times DR$.

ACR is de gekozen zekerheid, ofwel de kans dat de accountant ten onrechte een goedkeurende verklaring afgeeft. IR en ICR zijn feitelijk gegeven, de accountant kan alleen door onderzoek vaststellen hoe hoog deze risico's zijn, maar hij heeft daar zelf geen invloed op. DR wordt bepaald door de hoeveelheid gegevensgerichte werkzaamheden die de accountant uitvoert en hier heeft de accountant wel invloed op. Let wel, ACR beweegt dus *niet*. Je kan de formule dus ook opschrijven als:

Hoeveel werk moet ik doen = hoge maar niet absolute mate van zekerheid / wat de klant zelf al doet.

Ik lees veel dat het accountantsberoep enerzijds maar langzaam innoveert en anderzijds dat we met innovatie een toename van audit quality gaan zien.

Om met dat laatste te beginnen: waaruit bestaat die hogere kwaliteit dan? Niet uit meer zekerheid, want die was gegeven. Als we door innovatie beter zicht krijgen op IR en/of ICR, dan betekent dat alleen maar toename van de efficiency, niet van de effectiviteit. Immers, DR of de hoeveelheid werk om DR te bereiken kan veranderen, maar daarmee verandert de uitkomst niet. Dat is fijn voor de accountant, want meer efficiency en zolang de klanten dat niet doorhebben dus ook een hogere marge. Maar meer levert het niet op *binnen het domein van de wettelijke controle*.

Tenzij!

Tenzij ACR in het verleden in werkelijkheid lager lag dan het beroep beloofde. Dan is er winst te maken in de kwaliteit, dan is de boodschap dus "dankzij innovatie gaan we leveren wat we de wereld al decennia ten onrechte beloofden". Maar dat is een rare boodschap. Zo raar dat je je in redelijkheid mag afvragen welk kantoor in hemelsnaam bereid is die te brengen naar haar klanten. "We hebben u jarenlang voorgelogen, maar dankzij innovatie X gaan we nu toch eindelijk echt leveren wat we altijd zeiden te leveren."

En daar zit de innovatie-paradox. De wettelijke controle kan alleen innoveren als we ofwel het product dereguleren zodat product-innovatie zin krijgt, of als de branche breed vertelt dat ze de kluit al pakweg een eeuw belazeren. Aangezien de branche de kluit niet belazert, is innovatie van de wettelijke controle onmogelijk bij de bestaande

regulering. En of de CTA, de kwartiermakers, de minister, de AFM of de innovatie-hobbyisten dat nu anders zien of niet, de waarneembare werkelijkheid geeft mij gelijk: alle innovaties zijn ofwel gericht op efficiency en dus winst voor de accountant, of modderen voort, gedreven door enthousiasme maar zonder realistisch business model.

Wie werkelijk innovatie wil, zal onder ogen moeten zien dat innovatie ontstaat onder druk. Marktdruk bijvoorbeeld. Voor de wettelijke controle betekent dat stevig dereguleren, afschaffen of tenminste tot de oob's beperken van de controleplicht en stevig inperken van de NV COS en het daarop gebaseerde AFM-toezicht.

Of niet. Maar dan niet blijven klagen dat accountants niet zo snel willen innoveren. Accountants zijn gewoon prima bedrijfseconomen, die niet innoveren omdat een of andere hobbyist dat leuk vindt, maar omdat innovatie competitief voordeel moet opleveren.

Arnout van Kempen di CCO CISA is werkzaam als zelfstandig compliance officer voor (grotere) mkb-kantoren en docent voor SRA, NBA en Saxion Hogeschool. Hij is lid van de Commissie Financiële verslaggeving & Accountancy van de AFM en lid van de signaleringsraad van de NBA en van het platform niet-oob-kantoren. Daarnaast is hij diaken van het bisdom 's-Hertogenbosch.

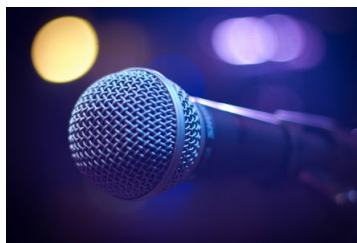
GERELATEERD

NIEUWS | 08 augustus 2022

Pheijffer: splitsing audit en advies vooral goed voor adviespraktijk

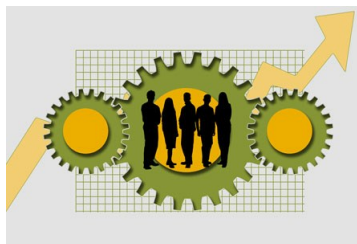
De plannen van EY voor het wereldwijd splitsen van de audit- en adviespraktijken vormen een "kantelpunt" in de sector. Want de huidige discussie is intern gedreven... →

NIEUWS | 03 augustus 2022

'Partijdigheid accountants is vaak onbewust'

Accountants hebben sterke prikkels om hun klanten gelukkig te houden. Dat gebeurt niet altijd bewust, maar het is wel een van de belangrijke oorzaken van boekhoudschandalen. →

NIEUWS | 26 juli 2022

Volkskrant: 'Accountants treuzelen in zoektocht naar beter model'

Hoewel er wel wat beweegt in de accountantssector, "is het vooralsnog te weinig, en vooral niet fundamenteel genoeg". Dat schrijft de Volkskrant in een bericht over... →

NIEUWS | 21 juli 2022

Kwartiermakers zijn 'voorzichtig positief' over ontwikkelingen accountantssector

Minister Kaag van Financiën heeft de vierde voortgangsrapportage van de Kwartiermakers toekomst accountancysector gedeeld met de Tweede Kamer. Op basis van onderzoek... →

NIEUWS | 20 juli 2022

Wetsvoorstel toekomst accountancysector naar Raad van State

Het voorstel voor de nieuwe Wet toekomst accountancysector (Wta) is, na behandeling in de ministerraad, voor advies verzonden naar de Raad van State. →
